

Preventie op leeftijd stelt arts voor lastig dilemma

Huisartsen schrijven veel minder vlug statinen voor aan een 75-jarige dan aan een 50-jarige met verhoogd cardiovasculair risico. Deze aarzeling is vreemd, want juist op hoge leeftijd verminderen statinen het absolute risico op cardiovasculaire aandoeningen. Waarom dan deze twijfel, die, zo blijkt bij discussies, veel meer bij huisartsen dan bij internisten valt waar te nemen?

Het antwoord werd mij geleverd door een drietal huisartsen die in de BMJ een artikel schreven onder de veelzeggende titel *Preventive health care in elderly people needs rethinking*.¹ Zij bestudeerden de uitkomsten van de grootste (n = 5804) RCT², die bij oudere (70-82 jaar) mensen met verhoogd risico op hartvaatziekten werd uitgevoerd om het effect van statinen (pravastatine 40 mg) versus placebo te meten.

Na gemiddeld 3,2 jaar nam de cardiovasculaire morbiditeit en mortaliteit duidelijk af in de met pravastatine behandelde groep. Het absolute risico daalde

met 2,1% (nnt = 48). Maar bij nadere beschouwing bleek de totale mortaliteit en morbiditeit niet te verschillen tussen beide groepen. In de met pravastatine behandelde groep bleek een bijna even grote (namelijk 1,7%) stijging van het overlijden aan kanker te zijn opgetreden ten opzichte van de placebogroep. Overlijden aan hartvaatziekten was vervangen door overlijden aan kanker.

De auteurs vragen zich af wat de patiënt zou hebben verkozen als zijn arts hem deze uitkomst had voorgelegd. Overlijden aan een hartvaatziekte (a good way to go in old age) versus overlijden aan kanker, wat vaak met veel lijden gepaard gaat.

Daar komt nog bij dat de jarenlange hoge kosten voor deze statinen beter besteed zouden kunnen worden aan de verlichting van het lijden van patiënten met terminale kanker. (KR)

1 Mangin D, et al. Preventive health care in elderly people needs rethinking. BMJ 2007;335:285-7.

2 Shepherd J, et al. Pravastatin in elderly individuals

Foto: The Gallery Collection/Corbis

at risk of vascular disease (PROSPER): A randomised controlled trial. Lancet 2002;356:1757-9.

Hoeveel statinegebruikers stopte Radar?

Begin maart 2007 besteedde het tv-programma *Radar* aandacht aan 'The International Network of Cholesterol Skeptics'. Aan het woord kwamen de Zweedse 'onafhankelijke wetenschapper' Uffe Ravnskov en de Nederlandse gepensioneerd cardioloog Paul de Groot. De boodschap: het nut van cholesterolverlagende medicatie is onvoldoende aangetoond en we weten te weinig van de bijwerkingen.

Dat gaf veel rumoer. Miljoenen kijkers zouden aan het twijfelen zijn gezet. Vier apothekers onderzochten de gevolgen van deze uitzending op het statinege-

bruik. Ze vergeleken het aantal gebruikers in hun apotheek in de vier maanden vóór de uitzending met de twee maanden erna, en vergeleken dit met dezelfde periode in het jaar ervoor. Het percentage stoppers in de periode tot twee maanden na de uitzending was aanzienlijk hoger dan in het jaar ervoor: 8,4% versus 5,3% van de gebruikers. De koppenmaker van het *Pharmaceutisch Weekblad* (week 33) pakte flink uit: 'Radar verdubbelt aantal stoppers'. Narekenen leert dat het aantal stoppers in deze vier apotheken met 58% was toegenomen, minder indrukwekkend

maar desondanks statistisch uitermate significant.

In september publiceerde de Stichting Farmaceutische Kengetallen landelijke cijfers, waarbij bovendien gedetailleerder het verloop in de tijd te volgen is. De cijfers maken duidelijk dat de stijging van het aantal stoppers al enkele maanden vóór de gewraakte tv-uitzending inzette en het verloop van het aantal startende statinegebruikers daalt evenmin rond het tijdstip van uitzending. Het kan niet vaak genoeg herhaald worden: een samengaan in de tijd is nog geen oorzakelijk verband.

(HvdW)

www.sfk.nl